

ADVIES

BESTUURLIJKE BELEIDSNOTA'S 2024-2029

Advies van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen, Wetstraat 34-36, 1040 Brussel

W www.serv.be - T +32 2 209 01 11 - E info@serv.be

Decretale opdracht SERV-decreet 7 mei 2004, art. 20, §2, 7°

Goedkeuring raad 25 november 2024

Contactpersoon Peter Van Humbeeck pvhumbbeeck@serv.be

 Stijn Wouters swouters@serv.be

De heer Matthias DIEPENDAELE

Minister-president van de Vlaamse Regering en Vlaams minister van Economie, Innovatie en Industrie, Buitenlandse Zaken, Digitalisering en Facilitair Management

Martelaarsplein 19

B-1000 Brussel

Mevrouw Hilde CREVITS

Viceminister-president van de Vlaamse Regering en Vlaams minister van Binnenland, Steden- en Plattelandsbeleid, Samenleven, Integratie en Inburgering, Bestuurszaken, Sociale Economie en Zeevisserij

Koning Albert II laan 15

B-1210 BRUSSEL

Bestuurlijke beleidsnota's

Mijnheer de minister-president

Als bijlage vindt u het advies van de SERV met reflecties bij de vier 'bestuurlijke' beleidsnota's: de beleidsnota Ondersteuning Vlaamse Regering, Rampenschade, Buitenlands Beleid, Ontwikkelingssamenwerking en Internationaal Ondernemen; de beleidsnota Bestuurszaken en Audit Vlaamse overheid, de beleidsnota Digitalisering en Facilitair Management, en de beleidsnota Binnenlands Bestuur en Stedenbeleid.

De SERV wil hiermee vooral een voorzet geven voor de verdere concretisering van de ambities van de Vlaamse Regering en aangeven bij welke prioritaire dossiers de SERV intens betrokken wenst te worden of zelf het voortouw wil nemen.

Wij zijn steeds bereid tot nadere toelichting en bespreking, indien u dat wenst.

Hoogachtend

Pieter Kerremans
administrateur-generaal

Danny Van Assche
voorzitter

Inhoud

Krachtlijnen	5
Advies	7
1. Inleiding	7
2. Gebruik de SERV als partner voor het beleid	8
3. Zorg voor een brede agenda en goede aanpak rond betere regelgeving en administratieve vereenvoudiging	8
4. Zet in op verdere digitalisering en een volwaardig beleid voor de dienstverlening	9
5. Benut de opportuniteit om te werken aan beter bestuur	10
6. Zet Europa veel prominenter op de agenda	11
7. Maak voortgang rond binnenlands bestuur	12
8. Zet verder in op gelijke kansen en diversiteit bij de overheid	13
Bijlage 1: Betere regelgeving en administratieve vereenvoudiging	14
Bijlage 2: Publieke dienstverlening en digitalisering	21
Bijlage 3: Efficiënte en slagkrachtige overheid	25

Krachtlijnen

In dit advies geeft de SERV zijn reflecties bij de vier bestuurlijke beleidsnota's: Ondersteuning Vlaamse Regering/Buitenlands Beleid, Bestuurszaken, Digitalisering en Binnenlands Bestuur. In bijkomende orde komen ook bestuurlijke aspecten uit andere beleidsnota's ter sprake.

Alle beleidsnota's samengenomen, lijkt er heel wat gemeenschappelijke wil en ambitie te zijn om te zorgen voor betere resultaten voor burgers, ondernemers en werknemers, door werk te maken van een meer structurele aanpak van belangrijke en hardnekkige bestuurlijke uitdagingen zoals betere regelgeving, minder verkokering, meer samenwerking en geïntegreerd werken rond grote opgaven. Dit kan een solide vertrekbasis zijn om deze regeerperiode echte vooruitgang te boeken.

De SERV formuleert daarbij volgende vragen en aanbevelingen:

- De sociale partners zijn vragende partij om jaarlijks een **VESOC-overleg-agenda** met de Vlaamse Regering af te spreken, als basis voor VESOC-akkoorden en voor SERV-adviezen en studiewerk in een vroege fase over belangrijke sociaal-economische beleidsuitdagingen.
- De sociale partners willen intensief meewerken aan de regeringsinitiatieven voor **betere regelgeving en administratieve vereenvoudiging**. Een brede agenda en goede aanpak moeten tot concrete resultaten leiden. Bijlage 1 bij dit advies bevat daarvoor een eerste aanzet.
- De SERV verwelkomt de initiatieven voor verdere **digitalisering** van de overheid en de opmaak van een bredere digitaliseringsagenda die ook ondernemingen, werknemers, verenigingen en burgers meeneemt. De SERV herhaalt wel zijn vraag naar een beleidsprogramma **publieke dienstverlening** dat ruimer gaat dan digitale dienstverlening. Bijlage 2 gaat daar verder op in.
- De opdrachten van de regering aan het Voorzitterscollege zijn een kans om structurele verbetervoorstellen voor het **functioneren van de Vlaamse overheid** op tafel te leggen. De SERV vraagt om deze kans te grijpen en daarover in dialoog te gaan met belanghebbenden zoals de SERV. Bijlage 3 bij dit advies bevat alvast een aantal insteken.
- De sociale partners ondersteunen ten volle de ambitie om sterker in te zetten op het mee bepalen en proactiever opvolgen van de **Europese agenda**. Dit is de verantwoordelijkheid van elke Vlaamse minister. Ook een goede samenwerking met het federale niveau en betere

betrokkenheid van de stakeholders zijn erg nodig. De SERV zal ook zelf verder werken op belangrijke Europese dossiers.

- De SERV vraagt om effectief werk te maken van meer **slagkrachtige lokale besturen en betere Vlaams-lokale samenwerking**. Want volgens de SERV ligt het antwoord op veel beleidsuitdagingen niet zozeer bij meer bevoegdheden voor lokale besturen maar bij betere Vlaams-lokale samenwerking én samenwerking met maatschappelijke organisaties en ondernemers. Vlaamse kaders blijven nodig. Ook hier is het erg belangrijk om het middenveld te betrekken bij de verdere discussies over interne staatsvorming.
- Via de Commissie Diversiteit wil de SERV haar adviesrol over het strategisch vijfjarenplan **gelijkekansen- en diversiteitsbeleid van de Vlaamse overheid** opnemen en bijdragen aan een sterk plan.

Advies

1. Inleiding

Op 15 november 2024 maakte de Vlaamse Regering de beleidsnota's 2024-2029 over aan het Vlaams Parlement. De beleidsnota's bevatten de strategische plannen van de leden van de Vlaamse Regering voor de uitvoering van het regeerakkoord en van het (lopend) beleid dat niet in het regeerakkoord wordt vermeld.

In uitvoering van zijn decretale opdracht brengt de SERV advies uit over de beleidsnota's die behoren tot het werkveld van de SERV. Deze adviezen gaan niet in op alle aspecten. Met deze adviezen wil de SERV vooral een voorzet geven voor de verdere concretisering van de ambities van de Vlaamse regering en aangeven bij welke prioritaire dossiers de SERV intens betrokken wenst te worden of zelf het voortouw wil nemen.

De SERV kijkt dan ook uit naar de reactie van de diverse ministers en parlementaire commissies.

Het voorliggende advies bevat enkele algemene reflecties bij de vier bestuurlijke beleidsnota's, zonder die volledig te behandelen. Het gaat om:

- de beleidsnota Ondersteuning Vlaamse Regering, Rampenschade, Buitenlands Beleid, Ontwikkelingssamenwerking en Internationaal Ondernemen¹
- de beleidsnota Bestuurszaken en Audit Vlaamse overheid
- de beleidsnota Digitalisering en Facilitair Management
- de beleidsnota Binnenlands Bestuur en Stedenbeleid.

Het advies bevat ook verwijzingen naar bestuurlijke aspecten in andere beleidsnota's, waaronder de beleidsnota Financiën en Begroting, de beleidsnota Justitie en Handhaving en verschillende andere beleidsnota's.²

Aan het advies zijn drie bijlagen toegevoegd. Ze gaan in op drie belangrijke thematieken, voortbouwend op eerdere SERV-adviezen. Ze bevatten een gedetailleerdere analyse als eerste insteek voor de nadere operationalisering. Het betreft de thema's:

1. betere regelgeving en administratieve vereenvoudiging
2. publieke dienstverlening en digitalisering
3. efficiënte en slagkrachtige overheid.

¹ Reflecties bij het deel Internationaal Ondernemen komen aan bod in het advies over de beleidsnota Economie, Wetenschap, Innovatie en Industrie.

² De SERV-adviezen over de beleidsnota's moeten dus in samenhang worden gelezen.

2. Gebruik de SERV als partner voor het beleid

De SERV waardeert dat het regeerakkoord en de beleidsnota's veel ruimte voorzien voor overleg. De sociale partners willen daarin ten volle hun rol opnemen, met inhoudelijke expertise en sterk studiewerk en als representatief forum voor akkoorden en gedragen beleidsadvies in Vlaanderen.

De SERV hoopt dan ook op een sterke, structurele dialoog tussen de sociale partners en de Vlaamse Regering en met het Vlaams Parlement. De SERV waardeert in dat verband alvast dat het regeerakkoord verwijst naar de SERV en het VESOC-overleg om werkgelegenheidsakkoorden af te sluiten en om de sociale partners volwaardig te betrekken bij de voorbereiding en uitvoering van het Vlaamse arbeidsmarktbeleid. Maar de SERV heeft uiteraard de opdracht en ambitie om op meer terreinen een belangrijke rol te spelen.

De sociale partners zijn daarom vragende partij om aan het begin van deze legislatuur en vervolgens jaarlijks een VESOC-overlegagenda met de Vlaamse Regering af te spreken als basis voor VESOC-akkoorden en voor SERV-adviezen en studiewerk in een vroege fase over belangrijke beleidsuitdagingen. Uiteraard is ook proactief (informeel) overleg belangrijk en mogelijk.

De sociale partners waarderen alvast dat de SERV via het VESOC-overleg actief betrokken zal worden bij het vormgeven van de Vlaamse productiviteitsagenda en de Vlaamse industriestrategie (Cf. beleidsnota Economie). Andere voorbeelden van zo'n ruimere thema's waarrond de SERV een belangrijke rol wil opnemen, zijn betere regelgeving/administratieve vereenvoudiging (cf. *infra*), een opleidingsoffensief en de afstemming onderwijs-arbeidsmarkt (cf. beleidsnota Werk).

3. Zorg voor een brede agenda en goede aanpak rond betere regelgeving en administratieve vereenvoudiging

De sociale partners waarderen dat de beleidsnota Ondersteuning Vlaamse Regering – samen met talrijke andere beleidsnota's – de ambities van het regeerakkoord rond betere regelgeving, het spreken met één stem namens de overheid, en administratieve vereenvoudiging bevestigt. Zij verwelkomen ook dat de minister-president dit zal coördineren vanuit een whole-of-government strategie. De sociale partners willen daar intensief aan meewerken.

Belangrijk is wel om te zorgen voor een brede agenda en een goede aanpak. Want over dit thema zijn er al veel initiatieven geweest zonder dat dit tot voldoende concrete resultaten heeft geleid. Het is dus wenselijk om een heldere, planmatige en realistische procesaanpak op te zetten om te vermijden dat het proces uitdooft.

Een essentieel onderdeel daarvan is goed luisteren en goed communiceren. Want te weinig echte dialoog en voeling met de praktijk aan de kant van de ondernemer, werknemer, burger of uitvoerende ambtenaar is een belangrijke oorzaak van complexiteit en een onaangepast geheel aan regels. En te weinig communicatie over het proces, de ondervonden moeilijkheden en de geboekte resultaten (incl. de redenen waarom bepaalde vormen van complexiteit of administratieve lasten

niet verminderd kunnen worden) is een belangrijke reden waarom stakeholders onderweg afhaken.

Ook de betrokkenheid van het middenveld en de adviesraden is daarbij erg belangrijk. Ze kunnen fungeren als doorgeefluik doordat ze nauwe contacten onderhouden met burgers en ondernemingen en soms bepaalde taken opnemen in de toepassing van regelgeving. En ze zijn ook belangrijk om vanuit het algemeen belang aan te geven wanneer de noodzakelijke vermindering van complexe of overbodige administratieve lasten de legitieme beleidsdoelstellingen die een bepaalde regelgeving beoogt in weg zou staan,, om particuliere vragen te overstijgen en om een rem te zetten op een samenleving die geen risico's meer tolereert en erg veel van de overheid verwacht.

Daarnaast is het belangrijk dat er niet enkel naar bestaande regels en procedures wordt gekeken. Er is ook verbetering aan de bron nodig, in het opmaakproces van regelgeving.

De SERV wil over deze thematieken de komende weken graag verder in gesprek gaan met de Vlaamse Regering, het Vlaams Parlement en de Vlaamse overheid.

Bijlage 1 bij dit advies geeft alvast enkele bekommernissen mee.

4. Zet in op verdere digitalisering en een volwaardig beleid voor de dienstverlening

Publieke dienstverlening en digitalisering krijgen terecht veel aandacht in het regeerakkoord. De SERV verwelkomt de vele initiatieven die daarover worden vermeld in de beleidsnota Digitalisering, de beleidsnota Bestuurszaken en in heel wat andere beleidsnota's.

Een bezorgdheid was wel dat het in het regeerakkoord vooral leek te gaan over digitalisering van de overheid, terwijl de digitale transitie ook zorgt voor erg grote uitdagingen buiten de overheid, in de brede samenleving en economie. **De SERV is daarom tevreden te lezen dat de Vlaamse Regering inzet op een ruimere maatschappelijke digitaliseringsagenda** die ook ondernemingen, werknemers, verenigingen en burgers meeneemt zodat niemand achterblijft in de digitale versnelling (beleidsnota Digitalisering, OD 1.1). De SERV wil daar graag mee zijn schouders onder zetten.

Publieke dienstverlening mag – zoals in het regeerakkoord staat – niet alleen digitaal zijn, maar moet ook inclusief en gebruikersgericht, en dus in veel gevallen ook nog fysiek en telefonisch toegankelijk (zie ook beleidsnota Welzijn, OD 2.1.3). Om echt op de noden en leefsituatie van de gebruiker zelf in te spelen, stelde de SERV daarom eerder al voor om werk te maken van een **omni-channel aanpak** die volwaardige digitale en niet-digitale alternatieven combineert. De SERV herhaalt ook zijn vraag naar een **overheidsbreed beleidsprogramma voor de publieke dienstverlening** dat de brug slaat tussen digitale en niet-digitale publieke dienstverlening en tussen het digitaliseringsbeleid (beleidsnota Digitalisering) en fysieke en digitale toegankelijkheid (beleidsnota Gelijke Kansen, beleidsnota Welzijn).

Verder inzetten op digitalisering en meer gebruik maken van de centraal aangeboden digitale bouwblokken vergt volgens de SERV o.a. dat de rol van het Agentschap Digitaal Vlaanderen wordt versterkt. De Vlaamse Regering zet daar ook op in (beleidsnota Digitalisering, SD 2). De SERV vraagt wel om de uitvoering daarvan in **nauwe afstemming** met de Vlaamse en lokale entiteiten te doen, o.a. strategisch op niveau van het Stuurorgaan Vlaams Informatie- en ICT-beleid en het Smart Region Board, maar ook operationeel. Voldoende sturing en prikkels, met o.a. duidelijke doelstellingen en tussentijdse mijlpalen en ook ondersteuning en maatwerk op het vlak van digitale infrastructuur, vaardigheden en processen, zijn belangrijke elementen om de digitale transformatie van de overheid te realiseren.

In bijlage 2 bij dit advies wordt daar nader op ingegaan en geeft de SERV enkele specifiekere bemerkingen bij de beleidsnota Digitalisering.

5. Benut de opportuniteit om te werken aan beter bestuur

In zijn advies 'Prioriteiten en aanbevelingen voor een performante overheid in de volgende regeerperiode' heeft de SERV het belang van goed bestuur onderstreept en aangegeven dat de bestuurlijke slagkracht in Vlaanderen hoger moet om de welvaart en het welzijn in Vlaanderen te blijven verzekeren.³

De SERV meent dat het regeerakkoord, de bestuurlijke beleidsnota's en heel wat andere beleidsnota's goede intenties bevatten op het vlak van betere samenwerking (in de regering zelf, politiek-ambtelijk, binnen de Vlaamse overheid en met sociale partners en andere stakeholders), de geïntegreerde aanpak van transversale en horizontale uitdagingen, beleidsevaluatie en datagedreven overheid (incl. een verantwoordingsdag), betere regelgeving en dienstverlening, een efficiëntere organisatie, afbakening van kerntaken enz. Alle beleidsnota's samengenomen, lijkt er een gemeenschappelijke wil en ambitie te zijn om – misschien meer dan in het verleden het geval is geweest – te zorgen voor een structurele aanpak van zulke belangrijke en hardnekkige bestuurlijke uitdagingen.

Een hoge politieke en ambtelijke prioriteit en intense samenwerking met actoren buiten de overheid zijn daarbij essentieel. De SERV ondersteunt in dat verband dat het Voorzitterscollege heel wat opdrachten krijgt.⁴ Dit is een grote kans om vanuit de Vlaamse overheid een aantal broodnodige structurele bestuurlijke verbeteringen voor te stellen en uit te werken. De SERV vraagt om deze *window of opportunity* met beide handen te grijpen en vindt het logisch dat het Voorzitterscollege deze opdrachten niet in isolement maar in dialoog met belanghebbenden opneemt. **De SERV is graag bereid om daarover met het Voorzitterscollege van gedachten te**

³ SERV (2024). [Prioriteiten en aanbevelingen voor een performante overheid](#).

⁴ Met name op vlak van betere regelgeving, regeldruk en administratieve dienstverlening, betere besluitvormingsprocessen met vroegere betrokkenheid van belanghebbenden, een cultuur van beleidsevaluatie en evidence informed beleid, en een efficiëntere werking en organisatie van de Vlaamse overheid (kerntaken, verkokering, politiek-ambtelijke samenwerking, consultancy ...).

wisselen en input te geven. De SERV wil ook mee nadenken over en input geven voor de invulling van de eerste Verantwoordingsdag.

De SERV wil daarnaast ook het signaal geven dat heel wat van deze zaken waarop de regering vooruitgang wil boeken ook gelinkt zijn aan **verbetering van de wijze waarop de regering werkt en onderling samenwerkt**. Hierover bevatte het regeerakkoord weinig intenties⁵ maar enkele beleidsnota's omarmen alvast de piste van een structureel overleg binnen de regering over belangrijke beleidsdomeinoverschrijdende thematieken⁶. Daarnaast is het een kerntaak van de regering en het parlement om de nodige waarborgen en mechanismen in te bouwen die ervoor zorgen dat de besluitvorming door de regering steeds zoveel mogelijk transparant, onderbouwd en overlegd verloopt. **De SERV verzoekt de Vlaamse Regering en het Vlaams Parlement dan ook om de aanbevelingen die de SERV daarover eerder al formuleerde verder in overweging te nemen.**⁷

In bijlage 3 bij dit advies wordt alvast een aanzet gegeven voor de verdere operationalisering van enkele van deze thematieken.

6. Zet Europa veel prominenter op de agenda

De SERV waardeert dat het belang van het Europese niveau prominent aanwezig is in het regeerakkoord. Terecht wordt gesteld dat de groene, digitale andere transities en de complexe geopolitieke context extra uitdagingen met zich meebrengen voor Vlaanderen, een van de meest open en internationaal georiënteerde economieën ter wereld. Het is dan ook goed dat de vooropgestelde Europese agenda voor Vlaanderen in de beleidsnota's over buitenlands beleid, economie, klimaat, omgeving, landbouw enz. erg breed gaat.⁸

De sociale partners ondersteunen ten volle de ambitie om sterker in te zetten op het mee bepalen en proactiever opvolgen van de Europese agenda. Dit is niet enkel de verantwoordelijkheid van de minister bevoegd voor buitenlandse zaken. *Elke* Vlaamse minister moet ervoor

⁵ In het [regeerakkoord](#) (p. 184) is het deel over politieke vernieuwing beperkt. Het gaat enkel over zaken zoals de hervorming van het statuut van de Vlaamse Parlementsleden, de partijfinanciering, en niet-gelijktijdige verkiezingen voor Vlaanderen en federaal, niet over de politieke bestuurscultuur, over de concrete werking van de Vlaamse Regering of over een versterking van de parlementaire werking (buiten de jaarlijkse Verantwoordingsdag vanaf 2026, p. 103).

⁶ Zie beleidsnota's Werk, Welzijn, Klimaat, ... met voorstellen voor de organisatie van een structureel overleg binnen de Vlaamse regering rond bepaalde thema's om te komen tot versterkte samenwerking en coördinatie. Dit sluit nauw aan bij het voorstel dat de SERV deed om te werken met ministeriële comités. Zie SERV (2024). [Prioriteiten en aanbevelingen voor een performante overheid in de volgende regeerperiode](#). Zie hierover ook Van Humbeeck, Peter, Wouter Van Dooren, Filip De Rynck en Lieven Janssens (2023). [Hoe de Vlaamse Regering haar werking en kerntaken kan versterken](#). VTOM, 2023/4.

⁷ SERV (2024). [Prioriteiten en aanbevelingen voor een performante overheid](#).

⁸ Het gaat om initiatieven voor versterkte coördinatie van het Vlaams EU-beleid, betere belangenbehartiging ('met als leidraad productiviteit, gelijk speelveld en de concurrentiepositie van de Vlaamse bedrijven'), het opnemen van een trekkersrol in Europa, het belang van (respect voor) Europese afspraken, herziening van bepaalde bestaande Europese afspraken, betere Europese regelgeving (o.a. Europese kmo-test), vroegere detectie van aandachtspunten voor de implementatie van EU-regelgeving in Vlaanderen, betere benutting van Europese middelen, een level playing field voor overheidssteun enz.

zorgen dat de Vlaamse overheid de ontwikkelingen in de Europese Unie binnen alle sectoren goed opvolgt en impactanalyses opmaakt, zoveel mogelijk op de Europese besluitvorming tracht te wegen, het Europees afgesproken beleid correct uitvoert, en optimaal gebruik maakt van de programma's en instrumenten die de Europese Unie aanbiedt.

Dat vergt niet enkel een versterkte interne processen voor politiek gedragen Vlaamse standpuntbepaling (beleidsnota Ondersteuning Vlaamse Regering, OD 1.2). Het is ook cruciaal om te zorgen voor betere mechanismen om de belanghebbenden volwaardig te betrekken en zo de impact voor Vlaanderen beter te kunnen inschatten, zodat er met meer kennis en informatie kan worden gewogen op de Europese agenda en besluitvorming en zodat doelgroepen sneller op de hoogte zijn van de implicaties voor hen van de latere implementatie van EU-regelgeving (OD 1.3). Er is ook meer transparantie nodig over het Vlaamse standpunt bij nieuwe Europese voorstellen en meer gerichte communicatie over de wijze waarop nieuwe Europese regels in Vlaanderen moeten worden toegepast. **De SERV vraagt daarom ook om de transparantie en betrokkenheid van sociale partners bij belangrijke Europese dossiers te versterken.**

Ook een betere samenwerking met het federale niveau is erg nodig. Een betere samenwerking in het federale kader en een actualisering van het samenwerkingsakkoord voor de Belgische vertegenwoordiging in de Raad van Ministers moet de positie van Vlaanderen in de Europese besluitvorming verzekeren. Ook bij de omzetting van Europese regels moet het overleg met andere regio's in België worden versterkt om een zo homogeen mogelijk intra-Belgisch gelijk speelveld voor ondernemingen te verzekeren, al kunnen verschillen op het terrein soms uiteenlopende regels verantwoorden.

De SERV zal ook zelf verder werken op belangrijke Europese dossiers. Een cruciaal thema voor de SERV is alvast de invulling en uitwerking van een Europees en Vlaams industriebeleid.⁹

7. Maak voortgang rond binnenlands bestuur

Om te komen tot meer slagkrachtige lokale besturen wordt het beleid van schaalvergroting via vrijwillige lokale fusies verder gezet. Ook komt er een plan dat de architectuur van een verdere interne staatshervorming omvat, rond twee pijlers: sterkere lokale besturen en een ondersteunende Vlaamse overheid. Hiermee ligt het regeerakkoord in lijn met de vraag van de SERV om een toekomstplan te maken voor het versterken van de lokale bestuurskracht en de interbestuurlijke samenwerking.¹⁰

De SERV dringt erop aan dat daar effectief werk van wordt gemaakt, voortbouwend op de analyses van het Steunpunt Bestuurlijke Vernieuwing, het Agentschap Binnenlands Bestuur en de

⁹ Zie het SERV-advies over de beleidsnota Economie.

¹⁰ SERV (2024). [Prioriteiten en aanbevelingen voor een performante overheid](#).

SERV.¹¹ Ook hier is het erg belangrijk om het middenveld te betrekken. Want de thematiek is niet louter een bestuurlijke aangelegenheid tussen Vlaanderen en lokale besturen. Er is ook een groot maatschappelijk belang.

Het regeerakkoord bevat concretere uitspraken over taken en bevoegdheden die verder zouden kunnen **verschuiven naar lokale besturen en regio's**. De SERV wil graag dat ook dat debat ten gronde en samen met de sociale partners wordt gevoerd.¹² Want volgens de SERV ligt het antwoord op veel beleidsuitdagingen niet zozeer bij meer bevoegdheden voor lokale besturen maar bij betere Vlaams-lokale samenwerking én samenwerking met maatschappelijke organisaties en ondernemers, ook op lokaal en bovenlokaal niveau. Daarbij blijven Vlaamse kaders nodig die lokaal initiatief aanmoedigen en ondersteunen en die ervoor zorgen dat alle Vlamingen toegang hebben tot kwaliteitsvolle dienstverlening aan gelijkwaardige voorwaarden. Ook de verschillen in kwaliteit van de betrokkenheid en inspraak bij het beleid is daarbij een aandachtspunt.

De SERV waardeert verder dat het regeerakkoord op veel plaatsen **overleg met de federale overheid** vraagt. Die vragen liggen in lijn met de door de SERV gesignaleerde thema's voor een betere samenwerking en de oproep om ook de overlegmechanismen zelf te verbeteren, met respect voor de autonomie van elke overheid.¹³

8. Zet verder in op gelijke kansen en diversiteit bij de overheid

De SERV onderschrijft dat de Vlaamse overheid een belangrijke voorbeeldrol heeft op het vlak van gelijke kansen en diversiteit en wijst op de meerwaarde van ambitieuze streefcijfers. Diversiteit, inclusie en non-discriminatie zijn fundamentele waarden die elke entiteit van de Vlaamse overheid moet integreren en uitdragen. Het strategisch vijfjarenplan gelijkekansen- en diversiteitsbeleid van de Vlaamse overheid is daarbij een belangrijk richtinggevend kader.

Via de Commissie Diversiteit wil de SERV haar adviesrol ten aanzien van dat plan ten volle opnemen en bijdragen aan een sterk plan. De SERV vraagt daarnaast dat er bij de voorbereiding, uitvoering en evaluatie van beleid en regelgeving structureel aandacht is voor de diversiteit en kansengroepen in de samenleving.

¹¹ Steunpunt Bestuurlijke Vernieuwing (2023). [Visie op de toekomst van het lokaal & binnenlands bestuur in Vlaanderen](#). Red. Filip De Rynck en Lieven Janssens; Agentschap Binnenlands Bestuur (2024). [ABB's prioriteiten voor volgend Regeerakkoord](#); SERV (2020). [Advies en rapport binnenlands bestuur in Vlaanderen](#).

¹² Zie hierover ook het SERV-advies over de beleidsnota Werk en het lokaal pact dat samen met VVSG werd afgesloten '[Pact samen en lokaal voor werk](#)', en naar de concrete voorstellen over betere samenwerking tussen VDAB en lokale besturen.

¹³ SERV (2023). [Oproep en rapport samenwerking Vlaams en Federaal niveau met andere gemeenschappen en gewesten](#).

Bijlage 1: Betere regelgeving en administratieve vereenvoudiging

Situering

De ambitie om de overregulering, complexe (vergunnings-)procedures en administratieve lasten aan te pakken, loopt als een rode draad doorheen het regeerakkoord. Dat was ook gevraagd door de SERV in zijn prioriteitennota en in zijn advies met bestuurlijke aanbevelingen voor de nieuwe regeerperiode.¹⁴ Het thema komt ook prominent terug in de landenspecifieke aanbevelingen aan België (Europees semester), het economisch landenverslag van de OESO en analyses van de Nationale Bank en het Planbureau.¹⁵

Dat is geen toeval. De complexiteit, administratieve lasten en rechtsonzekerheid hebben een belangrijke weerslag op de productiviteit en competitiviteit van de economie en op de sociale bescherming en opname van rechten. Door regels en procedures kritisch tegen het licht te houden komen er bovendien tijd en handen vrij. Dat is erg nodig in tijden van aanhoudende arbeidskrapte.¹⁶

De sociale partners waarderen dan ook dat de beleidsnota Ondersteuning Vlaamse Regering – samen met talrijke andere beleidsnota's – de ambities rond betere regelgeving en administratieve vereenvoudiging bevestigt (OD 5.1, OD 6.2, OD 6.7). Dit zal onder coördinatie van de minister-president horizontaal en in elk beleidsdomein worden aanpakt, en worden uitgewerkt met alle ministers, middenveld en stakeholders. De leidend ambtenaren en het Voorzitterscollege krijgen daarin een bijzondere rol toebedeeld.

In het bijzonder is er in het regeerakkoord en vooral de beleidsnota Omgeving ook veel aandacht voor de **vergunningenproblematiek**. De Vlaamse Regering zal een gemengde commissie aanstellen met experts, de overheid, academische wereld en juridische sector die binnen een jaar na de start van deze legislatuur een concrete maatregelen moet voorstellen. Bij de opmaak van dat advies is er ook een consultatieronde door deze commissie van het brede middenveld voorzien.

¹⁴ SERV (2024). [Samen klaarstaan voor morgen en overmorgen](#). Prioriteitennota voor de nieuwe regeerperiode.

¹⁵ Europese Commissie (2024). [2024 European Semester: Country Specific Recommendation / Commission Recommendation – Belgium](#); OESO (2024). [OECD Economic Surveys: Belgium 2024](#); Nationale Bank (2024). [Verslag 2023 - Economische en financiële ontwikkelingen](#); Planbureau (2024). [De administratieve lasten in België voor 2022](#).

¹⁶ Zie hierover ook de [Beleidsnota Werk 2024-2029](#) en SERV (2024). [Prioriteiten en aanbevelingen voor een performante overheid in de volgende regeerperiode](#).

Zorg voor een brede agenda en goede aanpak

De sociale partners bevestigen dat ze hier mee de schouders onder willen zetten en intensief willen meewerken aan het overheidsbrede plan voor administratieve vereenvoudiging en aan de initiatieven in de diverse beleidsdomeinen relevant voor de sociale partners.

Belangrijk daarbij is wel te zorgen voor een brede agenda en een goede aanpak. Want over dit thema zijn er in het verleden al veel goede voornemens geweest zonder dat dit tot voldoende concrete resultaten heeft geleid. Er kwamen integendeel meer regels, complexiteit en administratie bij. De problematiek is dus hardnekkig. Initiatieven moeten daarom meer inspelen op de achterliggende mechanismen die voor complexiteit zorgen en inspanningen voor vereenvoudiging bemoeilijken.

De SERV heeft in een eerder advies al een aanzet gegeven om te komen tot zo'n noodzakelijke brede werkagenda.¹⁷ Ook bij de OESO zijn er heel wat aanbevelingen en goede praktijken te vinden die Vlaanderen kunnen inspireren tot een *whole-of-government* strategie om regeldruk, complexiteit en administratieve lasten te verminderen. De SERV wil daarover de komende weken graag verder in gesprek gaan met de Vlaamse regering, het Vlaams parlement en de Vlaamse overheid.

Hierna worden alvast enkele bekommernissen meegegeven.

Focus ook op maatregelen aan de bron

De SERV benadrukt dat de focus moet liggen op structurele maatregelen aan de bron, met name door verbetering van het opmaakproces van regelgeving.

Daarover bevatten het regeerakkoord en de beleidsnota's nog weinig concreets¹⁸, ondanks de voorbereiding van een ex ante regeldruktoets door de vorige Vlaamse Regering.¹⁹ De focus ligt vooral op ex post opkuisen, niet op meteen al bij de opmaak zorgen voor betere regelgeving en ex ante vermijden van onnodige regeldruk en complexiteit.

In de beleidsnota Ondersteuning Vlaamse Regering is wel sprake van het versterken van het wetgevingstechnisch advies en het samenbrengen van juridische expertise binnen de overheid om de kwaliteit van de Vlaamse regelgeving te verhogen. Maar kwaliteit van wetgeving heeft minstens zoveel, zoniet meer, te maken met de beleidsinhoudelijke voorbereiding, instrumentenkeuze en effectenanalyse dan met de wetgevingstechnische uitwerking. Op dat punt is er in het

¹⁷ SERV (2016). [Advies betere regelgeving](#); SERV (2024). [Prioriteiten en aanbevelingen voor een performante overheid in de volgende regeerperiode](#).

¹⁸ In het [Parlement](#) stelde de Minister van Landbouw recent wel: "Preventie is eveneens van groot belang. Daarom zal ik bij nieuwe beleidsmaatregelen eveneens inzetten op het vermijden van de overbodige administratieve lasten en de regel-druk."

¹⁹ Vlaamse Regering (2024). [Monitoring Relanceplan Vlaamse Veerkracht](#). Voortgangsrapport. Meetmoment december 2023. Project 160. De door de vorige Vlaamse Regering al langer aangekondigde rapportering van de resultaten van dat project heeft nog niet plaatsgevonden.

regeerakkoord en de beleidsnota Economie enkel sprake van een kmo-test om bij de totstandkoming van nieuwe regelgeving systematisch een kmo-reflex te hanteren.²⁰

Voor de SERV is het duidelijk dat de ambities op dit vlak hoger moeten liggen als de regering structureel werk wil maken van betere regelgeving. De SERV vraagt een *zero tolerance* voor onnodige complexiteit en lasten en meer expliciete aandacht voor goed bestuur. De kwaliteit van de regelgeving is immers zoals al gezegd nauw verweven met de kwaliteit van de beleidskeuzes.

Input en feedback uit de praktijk en data en informatie over effecten moeten veel centraler staan bij de opmaak van regelgeving. De reden is dat politici en overheden niet alle informatie en kennis hebben die nodig is om weloverwogen beleidsbeslissingen te kunnen nemen. Daarom is het belangrijk om de besluitvorming goed te organiseren en ervoor te zorgen dat die besluitvorming (steeds zo veel mogelijk) transparant, onderbouwd en overlegd is. Dit is een kerntaak van politici in de regering en het parlement.

Vier zaken zijn daarbij van bijzonder belang.

- 1. Versterking van de betrokkenheid en inspraak van belanghebbenden bij de opmaak van nieuwe regelgeving is nodig** (door versterking van consultatie mechanismen, gebruik van feedbackpanels ...). Het principe moet zijn dat wie de wet moet toepassen of naleven, steeds in een vroegtijdig stadium bij het voorbereiden van nieuw beleid en nieuwe wetgeving moet worden betrokken. In dat verband waardeert de SERV dat de beleidsnota Bestuurszaken in uitvoering van het regeerakkoord een sterker goed belanghebbenden-management in het vooruitzicht stelt (OD 1.2), om ervoor te zorgen dat er in de verschillende fasen van de beleidsvoering genoeg aandacht is voor overleg met het maatschappelijke middenveld en andere belanghebbenden. Meer in het bijzonder krijgt het Voorzitterscollege de opdracht een voorstel van optimaal besluitvormingsproces uit te werken zodat in een vroegere fase in dialoog gegaan wordt met belanghebbenden over het beleid. **De SERV vindt het logisch dat deze opdracht in dialoog met belanghebbenden wordt uitgevoerd en is graag bereid om daarover met het Voorzitterscollege van gedachten te wisselen en input te geven.**
- 2. Er moet ex ante impactanalyse gebeuren van beleid en regelgeving in opmaak** Effectbeoordeling van regelgeving (Reguleringsimpactanalyse, RIA) is immers een kerninstrument in elk ambitieus beleid voor betere regelgeving²¹. Zelfs al zijn er problemen om RIA in de praktijk goed uit te voeren²², dan nog is het beter dan helemaal geen systeem van ex

²⁰ Zie ook OESO (2022). [The SME Test: Taking SMEs and entrepreneurs into account when regulating](#).

²¹ OESO (2020). [OECD Best Practice Principles for Regulatory Policy: Regulatory Impact Assessment](#); OESO (2024). Better Regulation Practices across the European Union 2025; OECD (2024). Regulatory Policy Outlook 2025;

²² Vaak voorkomende problemen zijn dat de RIA te laat wordt voorbereid of wordt afgewezen door ministers die snellere actie willen, er geen overleg met de belanghebbenden plaatsvindt, de effecten onvoldoende worden gekwantificeerd, probleemanalyses te beperkt zijn en mogelijke alternatieve oplossingen niet voldoende worden onderzocht en

ante effectbeoordeling omdat ze de basis vormen voor stapsgewijze verbetering.²³ Een aantal aspecten van RIA is behouden gebleven in de richtlijnen voor een nota aan de Vlaamse Regering en voor een Memorie van Toelichting²⁴, maar ze hebben doorgaans weinig impact op de keuzes en vormgeving van de voorgestelde regelgeving²⁵). **Daarom vindt de SERV het erg positief dat de beleidsnota Financiën en Begroting stelt dat voorafgaande evaluaties en in het bijzonder maatschappelijke kosten-batenanalyses een meer prominente rol moeten krijgen** als instrument voor de afweging van mogelijke beleidsinitiatieven ter ondersteuning van de beleidskeuzes. Het aangekondigde vormingsaanbod voor wetgevingsambtenaren zou best ook daarop inzetten en van daaruit ook beleids- en kabinetsmedewerkers moeten kunnen bereiken.

3. **De beschikbaarheid van beleidsdata en ex post evaluaties van groot belang.** De SERV waardeert in dat verband de ambities in het regeerakkoord en de beleidsnota Financiën en Begroting om meer in te zetten op de evaluatie van het Vlaamse beleid (ex ante, ex durante, ex post) en werk te maken van 'evaluatiebestendige regelgeving' die de nodige bakens biedt voor (ook tussentijdse) evaluatiemomenten en (snellere) verwerking van conclusies en geleerde lessen. Tegelijk wijst de SERV erop dat het regeerakkoord en de beleidsnota's erg beperkt zijn als het gaat over betere beleidsdata en wetenschappelijke beleids- en kabinetsmedewerkers moeten kunnen bereiken.
4. **Minder verkokerde werkwijzen zijn nodig.** Dat is belangrijk om ervoor te zorgen dat burgers, ondernemers en diensten belast met de uitvoering van regelgeving minder te maken krijgen met een veelheid aan regelgeving en de gebrekkige afstemming daartussen. Verkokerde besluitvorming kan worden tegen gegaan met afspraken voor versterkte informatie- en samenwerking tussen beleidsdomeinen. Om dat structureel te organiseren kan bv. worden gewezen op de Europese praktijk van *interservice consultation* of de werking van de Regulatory Scrutiny Board. Er zou ook meer projectmatig tussen entiteiten kunnen worden samengewerkt aan de voorbereiding van nieuwe regelgeving, met ook inbreng van uitvoeringsdiensten, handhavers en de (verder uit te bouwen) expertise bij centrale diensten over wet kwaliteit en administratieve lasten.

Werk aan een structurele aanpak voor vereenvoudiging

Ook voor de vermindering van de complexiteit en administratieve lasten van bestaande regelgeving is een structurele aanpak nodig, vanuit een gedeelde visie op regelgeving, publieke dienstverlening en inspraak/gebruikersbetrokkenheid.

vergeleken. Toch geven de ervaringen aan dat waar RIA goed wordt uitgevoerd, het wordt verwelkomd door regering en parlement. RIA wordt ook verwelkomd en gebruikt door belanghebbenden om een beter zicht te krijgen op de implicaties van regeringsvoorstellen en raadplegingsprocessen effectiever te laten verlopen.

²³ Jacobs, Scott (2024). [Handbook on Designing and Implementing Regulatory Impact Assessment Systems](#).

²⁴ Vlaamse Regering (2019). [Omzendbrief Beleids- en regelgevingsprocessen](#).

²⁵ Zie hierover SERV (2022). [Advies en achtergrondrapport 'De Vlaamse brede heroverweging als opstap naar een structureel evaluatiebeleid'](#).

Een programma ter vermindering van overbodige administratieve kosten mag geen *quick win* operatie zijn. *Quick wins* moeten zeker worden benut maar gaan fundamentele kwesties niet oplossen. Een bottom-up gedragen benadering, commitment van alle beleidsdomeinen en actoren en transparante en regelmatige uitvoeringsrapportering vormen de noodzakelijke bouwstenen die meer betekenisvolle en duurzame resultaten mogelijk moeten maken.

Alvorens concrete 'lijstjes' van complexiteit en administratieve lasten te gaan opmaken, is het dus van groot belang om een heldere, planmatige en realistische procesaanpak op te zetten. In dat verband waardeert de SERV dat de verbetering van de wetskwaliteit en de rechtszekerheid en de vermindering van de complexiteit en administratieve lasten als een horizontale prioriteit wordt gezien van de regering als geheel en in elk beleidsdomein.

Er kan zeker worden geleerd uit de voorbije (goede en minder goede) ervaringen²⁶ en uit buitenlandse voorbeelden²⁷. Die wijzen alvast uit dat het belangrijk is om:

- te zorgen voor een sterke politieke gedragenheid en ambtelijk engagement om niet enkel administratieve verplichtingen en procedures gekoppeld aan bepaalde beleidsinstrumenten te bekijken maar om soms ook de beleidskeuzes zelf in vraag te kunnen stellen;
- een echte dialoog te organiseren tussen doelgroepen, experts en overheid. Dat betekent dus geen parallelle processen maar alle actoren samen aan de tafel brengen, en waar relevant ook intens samen te werken met de lokale besturen en de federale overheid;
- het middenveld en de adviesraden als belangrijke actoren mee te nemen. Ze kunnen fungeren als doorgeefluik doordat ze nauwe contacten onderhouden met burgers en ondernemingen en soms bepaalde taken opnemen in de toepassing van regelgeving. Ze zijn ook belangrijk om vanuit het algemeen belang aan te geven wanneer de noodzakelijke vermindering van complexe of overbodige administratieve lasten de legitieme beleidsdoelstellingen die een bepaalde regelgeving beoogt in weg zou staan, om particuliere vragen te overstijgen en om een rem te zetten op een samenleving die geen risico's meer tolereert en erg veel van de overheid verwacht;
- in te zetten op meerdere methoden, aangepast aan en vertrekkende vanuit de problematiek en de doelgroep (bv. *user journeys*, evaluatiecommissies, meldpunten, *digital twins*) en niet vanuit één enkel beleidsdomein of een individuele regelgeving;
- een gefocuste werkwijze te hanteren: concreet en in de diepte doorwerken op een bepaalde problematiek die een ondernemer, werknemer of burger echt aanvoelt in de praktijk en die oplossen in plaats van oppervlakkig in de breedte;
- mechanismen in te bouwen voor structurele opvolging van effecten en regellasten (cf. de zgn. invoeringstoets in Nederland of vormen van *post implementation reviews* in veel ander

²⁶ In die zin is het interessant om de ervaringen en lessen van het (voorlopig?) globaal minder geslaagde project 'verminderde regeldruk' van Vlaamse Veerkracht te inventariseren, alsook van meer succesvolle projecten zoals het feedbackpanel voor de verlaging van de regeldruk bij VLAIO-subsidiedossiers en andere voorbeelden.

²⁷ Zie o.a. OESO (2024). Better Regulation Practices across the European Union 2022; OECD (2024). Regulatory Policy Outlook 2025; OESO (2019). One-In, X-Out: Regulatory off-setting in selected OECD countries; OECD (2010). Why is administrative simplification so complicated? OECD (2009). Overcoming barriers to administrative simplification strategies; OECD (2002). Administrative simplification: Practices and strategies in OECD countries. OECD (2020). Reviewing the stock of regulation.

landen. Ze zijn om de concrete werking en impact van nieuwe regelgeving in de praktijk voldoende snel op te volgen, in het bijzonder ook op het vlak van effectiviteit, uitvoerbaarheid en administratieve lasten, om indien nodig ook snel te kunnen bijsturen;

- ook verder in te zetten op codificatie van regelgeving zoals dat in het verleden voor een aantal thema's is gebeurd (bestuurszaken, begroting, leefmilieu ...). Het kaderdecreet Vlaamse Handhaving blijft in dat verband belangrijk om te zorgen voor stroomlijning van handhavingsregels over tal van sectoren heen (beleidsnota Justitie en Handhaving, OD 9.1). Er valt daarnaast vooral winst te halen in beleidsvelden waar dat nog weinig of niet is gebeurd, met veel regelgeving in diverse afzonderlijke decreten, besluiten en oude federale wetten;
- de koppeling te leggen met andere regeringsinitiatieven, zoals de maatregelen op het vlak kwaliteitsvolle en interoperabele data, het beleid rond betere publieke dienstverlening (digitalisering, hoofdloketten, *no wrong door, once only*, recht op vergissing²⁸ ...) en de fundamentele vraagstellingen over het nut en de toegevoegde waarde van bepaalde taken en regels (cf. uitgaventoetsingen, heroverwegingen en beleidsevaluaties);
- een transparante planning en een heldere communicatie over het proces, de ondervonden moeilijkheden en de geboekte resultaten om de dynamiek te behouden en ervoor te zorgen dat alle betrokkenen 'in het proces blijven'. Dat impliceert tevens heldere communicatie van de redenen waarom bepaalde vormen van complexiteit of administratieve lasten niet verminderd kunnen worden;
- ook communicatie- en opleidingsinitiatieven voor te bereiden om het commitment en het kennisniveau over (instrumenten en werkwijzen voor) 'betere regelgeving' binnen de Vlaamse overheid te versterken. Regeldruk, complexiteit en administratieve lasten kunnen niet worden aangepakt door juristen of wetgevingsambtenaren alleen. Het vergt de betrokkenheid van beleidsmedewerkers en diverse expertise (wetgevingstechniek, bestuurskunde, economie, communicatie, gedrag, informatica, ...).

Zorg voor een beleid rond regelluwe zones en experimenteerwetgeving

Het regeerakkoord stelt dat de Vlaamse Regering een beleid zal voeren dat regelluwe zones faciliteert en promoot, aan de slag gaat met experimenteerwetgeving en de drempels daarvoor in de bestaande regelgeving zal inventariseren en wegwerken. Volgens het regeerakkoord en enkele beleidsnota's willen diverse domeinen er sowieso meer gebruik van maken (economie, omgeving, welzijn, onderwijs ...).

De SERV ondersteunt deze ambitie.²⁹ Dit voornemen komt echter niet ter sprake in de beleidsnota Ondersteuning Vlaamse Regering. **Volgens de SERV is het nochtans nodig dat er ook centraal een coördinatie en stimulerend beleid wordt gevoerd gericht op regelluwe zones en experimenteerwetgeving.**

²⁸ Vlaamse ombudsdienst (2024, p. 73). [Jaarverslag Vlaamse Ombudsdienst 2023](#). Burgerparticipatie via de klacht.

²⁹ SERV (2016). [Advies experimentwetgeving en regelluwe zones](#). SERV (2024). [Prioriteiten en aanbevelingen voor een performante overheid in de volgende regeerperiode](#).

De SERV suggereert dan ook dat de minister-president en het departement DKBUZA hierrond een actieve rol opnemen. Met goed vorm gegeven regelluwe zones en wetgevingsexperimenten kunnen nieuwe regels of aanpassingen aan bestaande regels vooraf worden uitgetest zodat ze na evaluatie de basis kunnen vormen voor een generieke regeling. Nieuwe regels op kleine schaal uittesten kan ook een goede strategie zijn om angst en weerstand voor verandering te overwinnen door de effecten op verworven rechten en gevestigde belangen te objectiveren.

Maak werk van betere indicatoren en systematische opvolging

Een hoge politieke prioriteit voor wet kwaliteit en vereenvoudiging is cruciaal om vooruitgang te boeken. Betere regelgeving met minder complexiteit en administratieve lasten vergt volgehouden aandacht door een permanente opvolging en dialoog, ook met het Vlaams Parlement, via regelmatige rapportages over de wet kwaliteit, regeldruk en voortgang van het regeringsbreed vereenvoudigingsprogramma. In dat verband zijn de in de beleidsnota Ondersteuning Vlaamse Regering voorgestelde indicatoren nog erg beperkt (nl. over de interne wetgevingstechnische en taalkundige adviesverlening). **De SERV suggereert daarom de opmaak van een publiek beschikbare monitoringtool dat de voortgang van het programma opvolgt.**

Daarnaast herhaalt de SERV zijn voorstel om iedere twee jaar een 'Staat van de Regelgeving' op te maken en te bespreken in het Vlaams Parlement. In zo'n verslag – opgesteld door de Vlaamse Regering en voortbouwend op de eerder door de Vlaamse Regering vastlegde kwaliteitseisen in de 'Kenmerken van goede regelgeving'³⁰ – kan samenvattende beleidsinformatie worden opgenomen over een aantal indicatoren en over de moeilijkheden die werden vastgesteld bij de toepassing of de interpretatie van de wetgeving. Er zouden daarin telkens ook een of meerdere capita selecta aan bod kunnen over een welbepaalde problematiek. Zo'n verslag kan dan de basis vormen voor de periodieke bespreking in het Vlaams Parlement van het beleid van de Vlaamse regering inzake betere regelgeving en administratieve vereenvoudiging.³¹

³⁰ Vlaamse overheid (2017). [Kenmerken goede regelgeving](#).

³¹ SERV (2024). [Prioriteiten en aanbevelingen voor een performante overheid](#).

Bijlage 2: Publieke dienstverlening en digitalisering

Situering

Publieke dienstverlening en digitalisering krijgen veel aandacht in het regeerakkoord, de beleidsnota digitalisering en in diverse andere beleidsnota's (Bestuurszaken, Welzijn, [nog aan te vullen] ...). Ze bevatten goede intenties op het vlak van o.a. gezamenlijke bouwstenen, interoperabiliteit en data governance, de ondersteuning van de uitbouw van de data-economie, digitale veiligheid en een versterkte interbestuurlijke samenwerking.

Concreet is er o.a. sprake van een Vlaams dienstverleningscharter met meetbare doelstellingen en eigentijdse principes (bv. de mogelijkheid om altijd gebruik te kunnen maken van persoonlijke dienstverlening met rechtstreeks contact met een overheidsdienst, beleidsnota Bestuurszaken, OD 1.1, beleidsnota Digitalisering, OD 5.4), het sterker betrekken van gebruikers door toegankelijk en inclusief ontwerpen (beleidsnota Digitalisering, OD 5.3) en betere opvolging van de tevredenheid over de dienstverlening (beleidsnota Digitalisering, prestatie-indicator). Er wordt veel verwacht van de verdere uitbouw van de vier hoofdlokets (beleidsnota Digitalisering, SD 5) en van de verdere digitalisering van de Vlaamse overheid (incl. ondersteuning van lokale besturen) om door betere gegevensuitwisseling, interoperabiliteit en slim gebruik van data te evolueren naar proactieve dienstverlening op maat (beleidsnota Digitalisering, SD 3).

De SERV waardeert in het bijzonder het engagement om de digitalisering van de overheid via één geïntegreerde digitale strategie voor Vlaanderen vorm te geven. De SERV wil daar graag advies over uitbrengen.

De SERV verwelkomt bovendien het voornemen om die strategie in te passen in een ruimere maatschappelijke digitaliseringsagenda die ook ondernemingen, werknemers verenigingen en burgers meeneemt. De sociale partners willen ook hier graag hun schouders onder zetten, voortbouwend op eerdere werkzaamheden van de SERV.³²

Ook rond publieke dienstverlening heeft de SERV adviezen uitgebracht die kunnen helpen bij de verdere concretisering in overheidsbreed beleidsprogramma voor de publieke dienstverlening dat verder gaat dan de huidige Vlaamse digitale dienstverleningsstrategie en de aangekondigde digitale strategie voor de Vlaamse overheid.³³

³² SERV (2023). [Advies en rapport werk maken van interoperabiliteit voor een digitale overheid en economie](#); SERV (2024). [Prioriteiten en aanbevelingen voor een performante overheid](#); SERV (2024). [Advies en achtergrondrapport betere publieke dienstverlening](#).

³³ Zie o.a. SERV (2024). [Advies en achtergrondrapport betere publieke dienstverlening](#).

Hierna worden enkele specifieke punten beklemtoond.

Zet in op vereenvoudiging in de breedte

De SERV ondersteunt het voornemen om volop in te zetten op administratieve vereenvoudiging (cf. *supra*). **Het aangekondigde regelgevende initiatief rond proactieve dienstverlening kan hiertoe een belangrijke bijdrage leveren**, zeker voor minder (digitaal) vaardige gebruikers. Het blijft uit de beleidsnota evenwel onduidelijk over welke dienstverleningen het gaat, wat de termijn zal zijn en welke de aansturing en financiering men voor ogen heeft.

De SERV waardeert verder dat de Vlaamse Regering meer gebruik wil maken van feedback van gebruikers. De sociale partners deden wat dat betreft eerder al aanbevelingen om daartoe alle bronnen van gebruikersinformatie (o.a. in het design en uit klachten en meldingen) op elkaar af te stemmen, publieke diensten steeds te ontwikkelen samen met de doelgroep en om structurele feedback te organiseren van gebruikersgroepen (burgers, ondernemingen, verenigingen of lokale besturen), middenveldorganisaties en sociale partners.³⁴

Volgens de SERV kunnen drie elementen nog helpen om de publieke dienstverlening bijkomend te vereenvoudigen:

- een vereenvoudiging in de (samenhang van) regelgeving die vandaag leidt tot weinig op elkaar afgestemde publieke diensten;
- versterkte interacties tussen publieke diensten. De complexiteit van de publieke dienstverlening voor de gebruiker komt vaak niet voort uit één individuele publieke dienst, maar uit het samenspel tussen publieke diensten (op meerdere bestuursniveaus of van meerdere instanties). Vaak gebeurt dit in de context van levensgebeurtenissen of bedrijfssituaties zoals 'Ik krijg een kind', 'Ik start een onderneming' of 'Ik (ver)bouw'. De SERV vraagt dan ook om zulke publieke dienstverleningen expliciet in de doelstellingen van de Vlaamse digitale strategie op te nemen.
- een beter websitebeleid en betere leesbaarheid van overheidsinformatie en instructies. Het is daarom van belang om in het digitaliseringsbeleid en in de aangekondigde communicatiestrategie (beleidsnota Ondersteuning Vlaamse Regering, OD 6.4) voldoende aandacht te hebben voor het aanpakken van onduidelijke websites, dubbele of verouderde informatie en weinig leesbare instructies en de sturing, monitoring en evaluatie daarvan. Dit zal ook belangrijk zijn om ervoor te zorgen dat de aangekondigde digitale assistent een beroep kan doen op kwaliteitsvolle informatie.

Leg sterke link tussen het digitaliseringsbeleid en het toegankelijkheidsbeleid

De SERV waardeert dat de Vlaamse Regering sterk wil inzetten op digitale inclusie en er ook voor wil zorgen dat basisdienstverlening niet alleen digitaal, maar ook fysiek en telefonisch toegankelijk is.

³⁴ SERV (2024). [Advies en achtergrondrapport betere publieke dienstverlening](#).

Een toegankelijke en gebruikersgerichte publieke dienstverlening garanderen, vraagt echter om een bredere blik en een minder scherp onderscheid tussen wie (al) digitaal mee kan en wie (nog) niet. De noden van sommige gebruikers voor fysieke en persoonlijke publieke dienstverlening gaan verder dan basisdienstverlening en omvatten ook meer communicatiekanalen dan online dienstverlening, telefonisch of aan een fysiek loket. Zo zijn er heel wat gebruikers die nood hebben aan een integrale aanpak die hun problemen vanuit verschillende perspectieven gaat benaderen (multiproblematiek). Bestaande dienstverleningsinitiatieven zoals de Huizen van het Kind of het Geïntegreerd Breed Onthaal (GBO) spelen daarop in, maar zij lijken in de beleidsnota alvast niet in de scope van de Vlaamse digitale strategie te zitten. De SERV pleitte in dat verband eerder al voor een *omni-channel* aanpak. Daardoor kan er de juiste toegang tot de gepaste dienstverlening (online, telefonisch, fysiek én integraal) op het juiste moment, vanuit de noden en leefsituatie van de gebruiker.³⁵

De SERV vraagt daarom om het digitaliseringsbeleid en het toegankelijkheidsbeleid (digitaal én fysiek) nauw op elkaar af te stemmen. Zij zetten ieder apart wel goede bakens uit, maar met de versnipperde beleidsaanpakken in ten eerste de Vlaamse digitale strategie en het horizontaal beleidsplan e-inclusie en ten tweede de opvolging via aparte coördinatiestructuren zoals het Stuurorgaan Vlaams Informatie- en ICT-beleid, de ambtelijke werkgroep e-inclusie en de Interdepartementale Werkgroep Toegankelijkheid dreigt een voor de gebruiker weinig coherente publieke dienstverlening.

De SERV deed daarom eerder al de aanbeveling om het digitaliseringsbeleid en het toegankelijkheidsbeleid (digitaal én fysiek) te benaderen **via geïntegreerd beleidsprogramma voor publieke dienstverlening**, de aansturing te laten gebeuren door een Strategische Stuurgroep Publieke Dienstverlening en de rollen en verantwoordelijkheden van o.a. Inter, ABB, AgO, Digitaal Vlaanderen, het departement WSE en DKBUZA beter op elkaar af te stemmen.

Zo'n geïntegreerde beleidsprogramma vergt ook een brede **monitoring** van de publieke dienstverlening, wat nu lijkt te ontbreken. Tekenend in dat verband is de aankondiging in het regeerakkoord dat de tevredenheid over de dienstverlening van de Vlaamse overheid nauwgezet zal worden opgevolgd (p. 96), in de beleidsnota Digitalisering wordt beperkt tot een indicator op basis van een Digimeter bevraging die nagaat hoe tevreden de burger is over de digitale dienstverlening van de Vlaamse overheid (cf. prestatie-indicator 'Tevredenheid digitale publieke dienstverlening' Vlaamse overheid).

Voorzie voldoende sturing en prikkels

De digitale ambities realiseren vraagt om een sterke bestuurlijke aanpak, met een goede afstemming en duidelijke doelstellingen naast voldoende investeringen, een duurzame financiering en sterk uitgebouwde ondersteuning en hulpmiddelen.

³⁵ SERV (2023). [Advies en rapport werk maken van interoperabiliteit voor een digitale overheid en economie](#); SERV (2024). [Advies en achtergrondrapport betere publieke dienstverlening](#).

De beleidsnota Digitalisering bevat daarover meerdere acties zoals de implementatie van de hoofdlokkenstrategie (OD 1.1) en de bijkomende ondersteuning aan de lokale en Vlaamse instanties (OD 1.2, SD 2). In lijn met eerder SERV-advies³⁶ wordt de rol van de *Smart Region Board* (SRB) versterkt om tot een betere interbestuurlijke samenwerking te komen (OD 1.2, OD 1.3). Er komt tevens een optimalisatie-oefening over de overlegstructuren met de andere beleidsniveaus gerelateerd aan het beleidsveld digitalisering (zie BBT Digitalisering en Facilitair Management).

Het blijft de vraag of er voldoende sturing en prikkels zijn voor Vlaamse (en lokale) entiteiten om hun dienstverlening te ontsluiten vanuit de Vlaamse digitale strategie. Die strategie lijkt op dit moment vooral in te zetten op een gezamenlijke visie over wat een digitale overheid omvat. Het gaat minder over hoe de overheid die visie wil realiseren en op welke tijdstip. Het is uit de beleidsnota's bv. onduidelijk wat de concrete doelstellingen en tussentijdse mijlpalen zijn, o.a. voor de aansluitingen op de hoofdlokken, welke middelen er worden voorzien om de digitale maturiteit van aanleverende instanties op te trekken en hoe de efficiëntiewinsten van een meer gezamenlijke dienstverlening op niveau van de Vlaamse overheid (cf. prestatie-indicator 'Transacties' Digitaal Vlaanderen) zullen verdeeld worden tussen centrale dienstverleners en uitvoerende instanties.

Wat de financiering betreft, maakt de Vlaamse Regering goede keuzes met de voortzetting van het investeringsprogramma Vlaanderen Radicaal Digitaal, een centraal gefinancierde basisarchitectuur en het streven naar een kosteloze uitwisseling van data tussen bestuursniveaus. Wel is er in de beleidsnota's en in de BBT's Digitalisering, Binnenlands Bestuur, Gelijke kansen en Werk onduidelijkheid over de duurzame financiering van aflopende relanceprojecten (bv. Lokaal Digitaal, Gemeente zonder Gemeentehuis, Digibanken). De SERV wees in eerder adviezen op de nood aan een duurzame financiering of aangehouden inspanningen van sommige aflopende relanceprojecten.³⁷

³⁶ SERV (2023). [Advies en rapport werk maken van interoperabiliteit voor een digitale overheid en economie](#)

³⁷ SERV (2023). [Advies en rapport werk maken van interoperabiliteit voor een digitale overheid en economie](#); SERV (2024). [Advies en achtergrondrapport betere publieke dienstverlening](#).

Bijlage 3: Efficiënte en slagkrachtige overheid

Situering

De SERV meent dat het regeerakkoord, de bestuurlijke beleidsnota's en heel wat andere beleidsnota's goede intenties bevatten die erg belangrijk zijn voor de kwaliteit van het beleid, de regelgeving en de publieke dienstverlening in de nieuwe regeerperiode. Ze sluiten nauw aan bij eerdere adviezen van de SERV. Opdat ze ook daadwerkelijk zouden leiden tot de gewenste impact zijn een hoge politieke en ambtelijke prioriteit en intense samenwerking met actoren buiten de overheid zoals de SERV essentieel.

De SERV ondersteunt in dat verband dat het Voorzitterscollege heel wat opdrachten krijgt.³⁸ Dit is een grote kans om vanuit de Vlaamse overheid gezamenlijk een aantal broodnodige structurele bestuurlijke verbeteringen voor te stellen en uit te werken. De SERV vraagt om dit *window of opportunity* met beide handen te grijpen en vindt het logisch dat het Voorzitterscollege deze opdrachten niet in isolement maar in dialoog met belanghebbenden opneemt. **De SERV is graag bereid om daarover met het Voorzitterscollege van gedachten te wisselen en input te geven.**

In dat verband wijst de SERV alvast op het belang van betere prestatie-indicatoren, in het bijzonder ook over het bestuurlijke functioneren van de Vlaamse overheid. Dat is belangrijk om het debat te ondersteunen en te zorgen voor structurele aandacht en verbetering. Een goed vertrekpunt daarvoor zijn het *EU Public Administration Assessment Framework (PAAF)*, de Europese *Quality of Public Administration Toolbox* en de recent herziene *SIGMA Principles of Public Administration*, een gezamenlijk initiatief van de OESO en de EU.³⁹ Het bijbehorende monitoringkader laat toe om indicatoren en resultaten internationaal te vergelijken en kan worden gebruikt als kompas en beoordelingskader voor hervormingen.⁴⁰

Vooruitlopend op de verdere gedachtewisseling, bevat deze bijlage bij het advies al enkele aandachtspunten.

³⁸ Met name op vlak van betere regelgeving, regeldruk en administratieve dienstverlening, betere besluitvormingsprocessen met vroegere betrokkenheid van belanghebbenden, een cultuur van beleidsevaluatie en *evidence-informed* beleid, en een efficiëntere werking en organisatie van de Vlaamse overheid (kerntaken, verkokering, politiek-ambtelijke samenwerking, consultancy ...).

³⁹ Europese Commissie (2017). [Quality of Public Administration](#). A Toolbox for Practitioners 2017 edition; OESO (2023). [SIGMA Principles of Public Administration](#). 2023 edition.

⁴⁰ Zie de bijlage bij SERV (2024). [Prioriteiten en aanbevelingen voor een performante overheid in de volgende regeerperiode](#).

Geef focus aan de ambitie om geïntegreerd en minder verkokerd te werken

De SERV vindt het erg positief dat het regeerakkoord werk wil maken van een meer geïntegreerde aanpak van uitdagingen die een sectoroverschrijdende aanpak vergen. Dit wordt vermeld voor verschillende domeinen (bv. industriebeleid, productiviteitsagenda, wegwerken van drempels naar werk van niet-beroepsactieven, transitie landbouw- en voedselsysteem, transversaal plattelandspact, welzijn (zgn. *health in all policies*), inburgering, armoede, radicalisering, jeugd-delinquentie ...). Meerdere beleidsnota's bevatten duidelijk die ambitie (Werk, Economie, Welzijn, Toerisme, Cultuur, Jeugd, Media, ...)

De SERV waardeert in dat verband dat de beleidsnota's Ondersteuning Vlaamse Regering (SD 6 en OD 5.2), Bestuurszaken (OD 1.1) en Binnenlands bestuur (OD 2.2) bevestigen dat de Vlaamse Regering politiek, ambtelijk en politiek-ambtelijk de handen in elkaar wil slaan om de verkokering te doorbreken en naar echte samenwerking te gaan. Het Voorzitterscollege moet daarvoor de spilfiguur worden en de brug slaan tussen het politieke en het ambtelijke niveau, niet alleen bij de beleidsuitvoering maar ook bij de beleidsvoorbereiding en evaluatie van het gevoerde beleid. Ook meer interne mobiliteit voor managementfuncties en meer gewicht op samenwerking in de evaluatie van leidend ambtenaren moeten het overheidsbrede denken stimuleren. Daarnaast wil de regering ook via een betere en een meer gebiedsgerichte samenwerking tussen Vlaanderen en de lokale besturen de verkokering tegengaan, via het overlegmodel van de referentieregio en met de provinciegouverneurs als aanspreekpunt van lokale besturen voor klachten over de verkokerde Vlaamse overheid.

De SERV verwelkomt deze ambities en suggereert om die te koppelen aan enkele duidelijke, grote maatschappelijke opgaven of prioriteiten waar de regering of de Vlaamse overheid als groep werk van zal maken.⁴¹ Enkele strategische sleutelprojecten afbakenen, maakt het immers eenvoudiger om op maat van de problematiek effectieve werkwijze en mechanismen te hanteren om meer transversaal te werken en grote maatschappelijke en economische uitdagingen geïntegreerd aan te pakken (bv. ministercomités, projectorganisatie, herbekijken van procedures die het moeilijk of onmogelijk maken om middelen, data, kennis en personeel te delen, te herschikken of in te zetten over entiteiten heen ...).

Op dit moment zijn die thema's nog niet helder bepaald⁴², al zijn er op basis van de diverse beleidsnota's wel enkele duidelijke lijnen: zoals industriebeleid, regeldruk en administratieve vereenvoudiging, toegankelijke (digitale) dienstverlening, werk als transversaal thema, klimaat, preventief gezondheidsbeleid, enz.

⁴¹ Zie ook de bijdrage van de Vlaamse overheid aan het regeerakkoord. Vlaamse overheid (2024). [Bijdrage van de Vlaamse administratie aan het regeerakkoord van de Vlaamse Regering 2024-2029](#).

⁴² Cf. de vaak nog lege rubriek 'transversale, horizontale en overkoepelende doelstellingen' in de beleidsnota's

De SERV ondersteunt de intenties om rond dergelijke belangrijke beleidsdomeinoverschrijdende thematieken een structureel overleg binnen de regering te organiseren⁴³.

Zorg voor een goede uitrol van beleidsevaluaties en blijf investeren in onderbouwd beleid

Op vlak van onderbouwd beleid zijn er in het regeerakkoord en de beleidsnota's stevige ambities rond beleidsevaluatie. Het DFB en het DKBUZA zullen vanuit hun horizontale rol (en samen met de Inspectie van Financiën) overheidsbreed optreden als voortrekker en facilitator voor een overheidsbrede evaluatiecultuur en voor kennisdelingsmomenten en opleidingen rond bijvoorbeeld ex ante beleidsdenken en evaluatiebestendige regelgeving (beleidsnota Financiën en Begroting SD 2 en OD 3). Het Voorzitterscollege krijgt de opdracht om een evaluatiecultuur te installeren (beleidsnota Ondersteuning Vlaamse Regering, OD 6.7) en de regering wil bij de evaluatie van de leidend ambtenaren ook rekening houden met de manier waarop ze een evaluatiecultuur installeren in hun administratie (beleidsnota Bestuurszaken, OD 3.2). Ook een nieuwe brede heroverweging en 15 uitgaventoetsingen staan op de agenda (bijlage XII beleidsnota Financiën en Begroting). In samenspraak met het Vlaams Parlement zal de regering zoals eerder gesuggereerd door de SERV vanaf 2026 jaarlijks een zgn. verantwoordingsdag organiseren over het gevoerde beleid en de uitvoering van de begroting als tegenhanger voor de Septemberverklaring over het geplande beleid en de begrotingsopmaak (beleidsnota Financiën en Begroting, OD 3).

De SERV verwelkomt deze ambities en bevestigt de nood aan trekkende instantie(s), duidelijke beleidlijnen, een volwaardig opleidingsaanbod, netwerken voor kennisopbouw en kennisdeling (zoals het Vlaams Evaluatie Platform) en structurele agendering van de uitvoering en evaluatie van beleid op het politieke en publieke forum (zoals de o.a. door de SERV gevraagde verantwoordingsdag). Die elementen moeten ervoor zorgen dat beleidsevaluaties plaatsvinden, van goede kwaliteit zijn en worden gebruikt om regelgeving, beleid en uitgaven bij te sturen.⁴⁴ **De SERV is graag bereid om mee na te denken over en input te geven voor de invulling van de eerste Verantwoordingsdag.**

In het bijzonder is er in het regeerakkoord en de beleidsnota's veel aandacht voor de **evaluatie van subsidies**. De SERV vraagt om te vermijden dat de zware agenda voor de evaluatie van subsidies ertoe zou leiden dat er geen mensen en middelen overblijven voor de evaluatie van andere beleidsmaatregelen. Een evaluatieagenda voor de Vlaamse overheid is daarvoor belangrijk. Die moet zorgen voor een betere voorbereiding, goede afwegingen en meer transparantie over wat

⁴³ Cf. supra. In de beleidsnota Werk wordt daar wel op ingegaan, er staat nl. (p. 5): "Ook binnen de overheid dringt een versterkte samenwerking en coördinatie zich op. De bevoegdheid Werk wordt hoe langer hoe meer een horizontale bevoegdheid, die afstemming en coördinatie vergt over de domeinen (welzijn, onderwijs, mobiliteit, financiën, sociale economie, inburgering en integratie, ...) heen. Daarom neem ik het initiatief om binnen de Vlaamse regering een structureel overleg rond werk op te richten over de beleidsdomeinen heen." Een gelijkaardige paragraaf is te lezen in de beleidsnota Welzijn (p. 98). Die eindigt met "Daarom participeren we binnen de Vlaamse regering aan een task-force Werk op te richten over de beleidsdomeinen heen." Ook de beleidsnota Energie en Klimaat bv. stelt: "Gezien klimaat een horizontale bevoegdheid is, neem ik initiatief om over de beleidsdomeinen heen een structureel overleg op te richten over de beleidsdomeinen heen".

⁴⁴ OECD (2022). [Recommendation of the Council on Public Policy Evaluation](#); SERV (2022). [Advies en achtergrondrapport De Vlaamse brede heroverweging als opstap naar een structureel evaluatiebeleid](#).

wanneer wordt geëvalueerd (cf. de Strategische Evaluatie Agenda in Nederland en andere landen⁴⁵). Die evaluatieagenda zou ook de planning van de 15 voorgenomen **uitgaventoetsingen** kunnen concretiseren en bijkomende uitgaventoetsingen opnemen⁴⁶.

De voormelde initiatieven zich situeren aan de achterkant van de beleidscyclus (beleidsevaluatie). Aan de voorkant lijken de ambities veel beperkter. **Er is in het regeerakkoord weinig of geen aandacht voor beleidsrelevant onderzoek en voor een 'vooruitziende overheid'** (periodieke omgevingsanalyses, toekomstverkenningen ...). Ook in de bestuurlijke beleidsnota's komt dit weinig of niet aan bod. Wel lijkt de regering voor de onderbouwing van beleid meer dan in het verleden te zullen rekenen op interne capaciteit binnen de overheid, ook omdat er een strenger kader komt voor het inhuren van consultants (beleidsnota Bestuurszaken, OD 1.5). Meer steunen op interne ambtelijke capaciteit is positief, maar de vraag rijst of die er voldoende zal zijn en welke rol men ziet voor beleidsonderbouwend wetenschappelijk onderzoek en structurele formules zoals steunpunten en voor bijkomende initiatieven om te zorgen voor meer datagedreven beleid.⁴⁷

De SERV vraagt dat ook rond data en onderzoek een meer gecoördineerd beleid wordt gevoerd. Dat is wenselijk om verschillende snelheden, versnippering van middelen, verkokerde initiatieven en dubbel werk te vermijden. Er kan daarbij worden voortgebouwd op goede voorbeelden en voornemens⁴⁸, zoals de maatregelen in de beleidsnota Werk gericht op een *evidence-informed* en datagedreven werkgelegenheidsbeleid.⁴⁹ Ook de beleidsnota's Cultuur, Jeugd en Media bv. bevatten goede ambities die profijt kunnen hebben bij meer overheidsbrede coördinatie van initiatieven.⁵⁰

⁴⁵ SERV (2022). [Advies en achtergrondrapport De Vlaamse brede heroverweging als opstap naar een structureel evaluatiebeleid.](#)

⁴⁶ Zie het SERV-advies over de beleidsnota Financiën en Begroting.

⁴⁷ Naast de reeds voorziene initiatieven op het vlak van prestatie-geïnfomeerd begroten (beleidsnota Financiën en Begroting), openbare statistieken (beleidsnota Ondersteuning Vlaamse Regering) en de ontsluiting van administratieve data om de dienstverlening te verbeteren (beleidsnota Digitalisering) en enkele specifieke sectorale initiatieven na (bv. welzijn, omgeving, landbouw, klimaat en energie, gelijke kansen en justitie).

⁴⁸ Zie hierover ook SERV (2022). [Betere overheidsdata voor evidence informed arbeidsmarktonderzoek en -beleid](#); SERV (2020). [Advies betere data voor het \(corona-\)beleid](#); SERV (2021). [Oproep en advies 'Betere overheidsdata voor sterk beleidsonderzoek en goed bestuur'](#). SERV/VLIR ; SERV (2015). [Advies toekomstige organisatie beleidsrelevant wetenschappelijk onderzoek.](#)

⁴⁹ De [beleidsnota Werk](#) (p. 45 e.v.) stelt dat men sterker zal inzetten op onderzoek, evaluatie en kennisopbouw en op een betere vertaling van de opgebouwde kennis naar het beleid. In de loop van 2025 zal het departement WEWIS een meerjarige kennisagenda opmaken waarin volgende aspecten aan bod komen: de werkzaamheden van het steunpunt Werk (indicatoren en projecties), een meerjarige strategie voor de ontsluiting van cruciale arbeidsmarktdata, een meerjarig evaluatieprogramma, een meerjarige programmering van strategisch beleidsonderzoek, een aanpak voor de doorvertaling en benutting van beleidsgericht onderzoek en thema's voor uitgaventoetsingen en brede heroverwegingen. Daarnaast wordt een structureel overleg opgezet met alle relevante instanties over databeleid, datastromen en datakoppelingen en wil men een samenwerkingsakkoord met de federale overheid afsluiten waarbij instanties zoals FOD Werkgelegenheid, arbeid en Sociaal Overleg, POD Maatschappelijke Integratie, RIZIV, RVA, RSZ en KSZ worden betrokken. Zie hierook het SERV-advies over de Beleidsnota Werk.

⁵⁰ Deze bevatten CJM-Beleidsveldoverschrijdende initiatieven rond monitoring, onderzoek en evaluatie (kwaliteitsvolle kennis, inzichten en vooruitzichten als essentiële bouwstenen voor een slagkrachtig en efficiënt beleid, OD A.1.1), en een gecoördineerde aanpak rond databeheer en -ontsluiting (OD A.1.2).

Hervormingen van de Vlaamse overheid

Het regeerakkoord bevat diverse hervormingen binnen de Vlaamse overheid om te komen tot een transparante structuur, een betere samenwerking en reductie van het aantal structuren. Kernwoorden daarbij zijn kerntaken en efficiëntie. Activiteiten die in het kader van een kerntakendebat niet als kerntaak van de overheid worden beschouwd, worden afgebouwd of stopgezet.

Het Voorzitterscollege krijgt hierin een belangrijke taak. Het moet zorgen voor een betere organisatie van de overheid zelf (beleidsnota Ondersteuning Vlaamse Regering, OD 6.7). Tegen het einde van het eerste jaar van deze regeerperiode zal het Voorzitterscollege samen met het Agentschap Overheidspersoneel en het Departement Financiën en Begroting een voorstel neerleggen van structuren binnen de overheid waarvan de relevantie achterhaald is (beleidsnota Bestuurszaken, OD 1.1). De lineaire koppenbesparing wordt verlaten. Er komt meer autonomie en verantwoordelijkheid voor de leidend ambtenaren over hoe zij kerntaken uitvoeren binnen hun organisatiecontext en de beschikbare personeelsbudgetten. Uiterlijk 6 maanden na de start van de regering legt het Voorzitterscollege een voorstel neer van budgetverschuivingen tussen beleidsvelden in functie van beleidsprioriteiten die vastgelegd worden door de Vlaamse Regering (beleidsnota Bestuurszaken, OD 1.5).

De SERV bevestigt het belang van deze opdrachten. Een cruciale opgave voor een beter functionerende Vlaamse overheid is inderdaad het debat over kerntaken voeren. De voorbije jaren lag veel nadruk op meer efficiëntie (doen we de dingen goed?). Maar ook de effectiviteitsvraag moet explicieter worden gesteld (doen we de goede dingen?): neemt de overheid de juiste taken op, welke taken zijn niet meer prioritair of niet meer noodzakelijk, welke nieuwe taken moeten worden vervuld, wat moet de overheid (opnieuw) zelf doen, wat kan ze beter reguleren, regisseren of uitbesteden? Ook brede heroverwegingen, de uitgaventoetsingen en de uitgavennorm (beleidsnota Financiën en Begroting, OD 1) moeten hierin een belangrijke rol gaan spelen. **De SERV kijkt alvast uit naar de resultaten van deze opdrachten aan het Voorzitterscollege en vraagt om daarover advies te kunnen uitbrengen.**